

Potre-
bujejo
svobodo

str. 2

Pri nas
lipe

str. 4

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 30. julija 1992 • Leto II, št. 15 • Cena 10 forintov

POČITNICE SO.
HURA!

Žal se v zadnjih dveh, treh letih vsebina zgornje besedne zveze močno spreminja. Te tri besede niso več prežete — kot nekoč — z nepopisnim veseljem. Seveda ne gre za to, da se učenci ne bi veselili zasluženih počitnic. Vendar imajo učenci tudi starejše brate in sestre, ki so recimo letos končali poklicne, srednje ali visoke šole, in po uspešno opravljenem izpitu nimajo kam. Kvečjemu na počitnice, na dopust, ker ne dobijo službe. Marsikateri od njihovih staršev pa nima več službe.

Pred nekaj leti sem v angleškem učbeniku *Opening Strategies* bral o Petru Maxwellu, o 24-letnem mlademu fantu, ki da je brezposeln. Besede "unimpoloyed" (brezposeln) tedaj še nisem natančno razumel. Vedel sem seveda, da gre za človeka na Zahodu, v "gnilem" kapitalizmu, ki nima dela oziroma mu ni treba hoditi v službo, pa vseeno bolje živi kot mi v "slavnem" socializmu. Vsaj tako so govorili tisti, ki jim je bila ta gnila različica življenja vseeno bolj pri srcu kot tista s prilastkom slavni. Drugi pa so govorili, da z brezposelnostjo ni kar tako, da življenje s podporo za brezposelne ni življenje, posuto z rožicami. Niti na Zahodu. Da je potrebno izpolnjevati določene pogoje (določen delovni staž, članstvo v kakem sindikatu itd.) in da denarno pomoč dobivaš le nekaj časa. Večina ljudi — vključno s piscem teh vrstic — je verjela prvi različici, češ koliko boljše se imajo na Zahodu celo brezposelni kot

POČITNICE

"Na žalost je veliko porabskih Slovencev na prisilnih počitnicah, ker so izgubili delo. Tovrstne "počitnice" pa zahtevajo še več dela na kmetijah z majhnim dohodkom. . ."

mi s trdim delom. Kot rečeno, pred nekaj leti sem bral v omenjenem učbeniku (sestavili so ga Angleži sami) o brezposelnem Petru in pravzaprav nisem razumel njegovega "tarnanja". V desetem berilu pripoveduje, da vstaja ob osmih (!), pozajtrkuje, potem gre v knjižnico in bere časopise. Zanimata ga zlasti šport in umetnost. Kar hitro mine čas in kmalu je treba iti na kosilo. Ja, in da med branjem porabi tudi kakšno minuto, da preleti male oglaševane, če ni kje kakšne službe. Pred kosilom si kupi lokalni časopis in med kosi-

lom pokuka vanj, če ni kakšne ponudbe za službo. Ob ponedeljkih in sredah hodi na neke vrste tesarski tečaj. Ob drugih dnevih pa se gre po kosilo sprehajati. Seveda s pogojem, če je vreme lepo. Po večerji pa z ženo spet bereta ali igrata šah. Vsak petek pa gresta v gostilno ali v kino. . .

Sveta nebesa! Kaj pa sploh manjka tem pokvarjenim zahodnjakom, sem morda tudi sam pomislil med branjem te lekcije, vmes pa zanemarjal različne "past perfect" in "present perfect". . .

Danes pa razmišljam, da

naša "past (preteklost) sploh ni bila perfektna, ampak vse prej past v slovenskem pomenu besede. Naša "present" (sedanjost) pa je še manj perfektna. Smo pa vsekakor bogatejši za spoznanje, da brezposelnost (ni treba hoditi v službo, hura!) in podpora (brez dela dobivajo plačo, da bi jih zlodej!) niti nista tako čudoviti. To danes vemo verjetno že vsi tudi na Madžarskem. Tisti, ki zaenkrat še imamo delo, in tisti brez dela. Slednjih je danes kakih 500 tisoč, proti koncu leta pa bo menda ta številka že okoli 800 tisoč, če ne milijon. To

pa je petina delovno aktivnega prebivalstva.

Večina porabskih Slovencev nikoli ni bila na počitnicah.

Niti takrat, ko so bile počitnice. Svoj dopust so ljudje ponavadi izkoristili na ta način, da so še boljše poprijeli na svoji kmetiji ali okoli hiše. Tako je bilo pač življenje t. i. polkmetov. To pomeni, da si niso mogli (ali hoteli?) privoščiti počitnic, ko bi si jih še — kljub vsemu — lahko. Kako naj bi danes razmišljali o Blatnem jezeru, Jadranskem morju (tam okrog pa celo streljajo!), krožnih potovanjih po svetu?

Stvar je pravzaprav tragikomična. Na žalost je veliko porabskih Slovencev zdaj že na prisilnih počitnicah, ker so izgubili delo. Tovrstne "počitnice" pa zahtevajo še več dela na kmetijah z majhnim dobičkom. (Ravno zato so bili polkmetje, ker se samo s kmetovanjem niso mogli preživljati.) Kdaj neki bodo hodili Porabci na prave počitnice in zares tudi počivali? Pa ja ne takrat, ko jim bodo rekli: "Počivaj v meri božem". Kako naj vam, dragi bralci, ob vsem tem zaželim vesele počitnice?

Čisto enostavno. Želim vam vesele počitnice! Ne pozabimo, kaj se okoli nas dogaja (od Srboslavije do držav nekdanje SZ, skratka v tem nesrečnem vzhodnem delu Evrope), pa bodimo srečni, da je pri nas še tako, kot je.

Sicer pa kot slovenski pregovor pravi: Za dežjem sonce sije.

Francek Mukič

V BOSNI IN HERCEGOVINI DIVJA SUROVA VOJNA

POTREBUJEJO SVOBODO

ŠTIRJE MESECI SO MINILI od začetka vojne v Bosni in Hercegovini. To je vojna, ki jo človeški rod v vsej svoji zgodovini še ni doživel. Z besedami se pravzaprav ne da prepričljivo opisati vse tragedije, trpljenja in nesreče mlade države in večine njenega prebivalstva.

Bosna in Hercegovina je bila osrednja republika v nekdanji državi Jugoslaviji. Z razvojem evropske demokracije je prišlo tudi do razpada komunistične ureditve na tleh tako imenovane jugoslovanske skupnosti. Režimu v Beogradu to ni ustrezalo, saj so sebi v Srbiji in Srbom v drugih YU-republikah zagotovili številne privilegije. Še posebno opazno je bilo to v Bosni in Hercegovini, kjer so idejo komunizma uveljavljali z največjo močjo, tako da je bila tu parola o bratstvu in enotnosti past za vse druge narode. Žrtev takšne politike so bili predvsem Muslimani, ki so polovica bosansko-hercegovskega prebivalstva. Z njihovim nacionalnim formiranjem se Srbi nikoli niso strinjali, že zaradi tega ne ker njihova nacionalnost, verska, kulturna in jezik temeljijo na islamskem nauku.

KER JE IDEJA O NJIHOVI "JUGOSLAVIJI" oziroma "Veliki Srbiji" zaradi političnega odpora v drugih okoljih začela bledeti, potem pa je prišlo tudi do oboroženega odpora v Sloveniji in na Hrvaškem, je srbsko vodstvo v začetku aprila začelo grozovito vojno. Neoborožene Muslimane in delno oborožene Hrvate v Bosni in Hercegovini so napadli tako imenovana Jugoslovanska ljudska armada, teritorialna obramba Srbije (v njihovih vrstah so različne skupine razbojnikov, ki se imenujejo četniki)

in Srbi, ki živijo v Bosni (manj kot tretjini bosansko-hercegovskega prebivalstva je dal režim v Beogradu na voljo vso oborožitev nekdanje Jugoslavije in vse za vojno sposobne prebivalce Srbije in Črne gore).

OSVAJALEC JE RAČUNAL, da bodo svetovne mednarodne organizacije reagirale zelo počasi. Pokazalo se je, da je imel prav.

Na Muslimane, Hrvate, pa tudi na poštene Srbe (ki so ostali zvesti državi BiH) se je zgrnila ogromna sila. V glavnem mestu Bosne in Hercegovine Sarajevu, kjer je živelo 700 tisoč prebivalcev, ni več nepoškodovane stavbe. Podobno je tudi v Mostarju, Modriči, Bijeljini, Gradačcu in mnogih drugih mestih. Mnogo vasi je požganih in z buldožerjem zravnanih z zemljo. Porušeni so tudi mostovi, železniške proge in ceste.

MNOGO OBČIN OB MEJNIM REKAH Drini in Savi je popolnoma očiščeni nesrbskega prebivalstva.

Jasmina Hodžič, 14-letno dekletce iz vasi Zaklopača, je uspela pobegniti v Zagreb. "Videla sem, kako so zaklali mojega deda, očeta, 5 stricov, več kot sto mojih sorodnikov. Prišli so s kombijem na katerem je v cirilici pisalo "pokolj". Nimam se kam vrniti. Moje vasi ni več. Vsi moški so pobiti. Naši sosede so obljubljali mir, toda prav oni so vodili klavce," pripoveduje Jasmina, ki je v nekaj dneh odrasla.

Ubitih je okrog 70 tisoč ljudi, v glavnem civilistov muslimanske narodnosti. O pravih številkah pobitih pa bomo šele zvedeli. Dogajajo se mnoge grozote. Otroke z žebli pribijajo na drevesa, posiljujejo deklice in starke, tudi mrtve, z odsekanimi glavami igrajo nogomet, žive ljudi sežigajo v kafilerijah in meljejo v strojih za meso, gole Muslimanke so postale sužnje, njihova telesa pa so izpostavljena izživiljavanju kriminalcev najnižje vrste in vojnih zločincev.

In kdo bo vrnil mir in njeno življenje? Pa tudi kako, ko pa je takšnih kot ona, z najtežjo rano v srcu, okrog 500 tisoč? Pol milijona prebivalcev Bosne in Hercegovine je pregnanih s svojih ognjišč. Največ otrok, žena in starcev. Oni so zdaj na Hrvaškem, v Sloveniji, v Avstriji, Italiji, Nemčiji, pa tudi na Madžarskem.

Bosanska tragedija se nadaljuje na najbolj grozovit način, medtem pa svetovne organizacije še vedno zelo počasi reagirajo. Minili so trije meseci, preden je na sarajevskem letališču pristalo prvo letalo s hrano. Toda ni lačno samo Sarajevo. Samo hrana, pa naj je še tako pomembna, ni tisto, kar zmrcvarjeni ljudje najbolj potrebujejo. Oni celo sporočajo, da jim je vseeno, če bodo umrli lačni ali siti od hrane iz konzerv. Oni potrebujejo svobodo, ki jo svetovni red obljublja vsem...

Isnam Taljić, novinar sarajevskega časopisa *Oslobođenje*, ki zdaj kot begunec živi v Prekmurju

MINISTER DR. JANKO PRUNK V MONOŠTRU IN NA GORNJEM SENIKU

POGOVOR O ZNANIH, A ZA MANJŠINO ZELO POMEMBNIH TEMAH

Minister za Slovence po svetu in manjšine dr. Janko Prunk, ki je v vladi premiera dr. Janeza Drnovška zamenjal ministra brez listnice dr. Janeza Dularja, se je nedavno tega v Monoštru pogovarjal z vodstvom Zveze Slovencev in obiskal Gornji Senik. S tem je nekako sklenil svoje popotovanje med Slovenci v zamejstvu, le Slovencev na avstrijskem Štajerskem še ni obiskal. "To bom storil takoj, ko me bodo povabili," je dejal.

Predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnok je ministru nanizal tista znana, a za porabske Slovence nadvse pomembna tematska področja, s katerimi se srečujejo v

parlament že sprejel prvi manjšinski zakon na Madžarskem, mora biti sprejemljiv za vse manjšine, zlasti pa mora zagotavljati ustrezno manjšinsko zaščito.

Sicer pa je tekel pogovor tudi o načrtih, ki jih ima Zveza Slovencev pri gospodarskem razvoju obmejnih vasi, pa o pomoči Slovenije pri pripravljanju našega časopisa, zlasti pa še o slovenskem bogoslužju v Porabju.

Dr. Janko Prunk o pomoči iz Slovenije: "Najlaže bomo pomagali pri časopisu. Tu smo se za pomoč dogovorili. Drugo, kjer bi zelo radi pomagali, je pomoč šolstvu. Lahko bi, recimo, pomagali pri štipendiranju, pri izobraževanju učiteljev. Uveljavljanje slovenščine v šolah je stvar madžarske države, mi pa bomo v dvostranskih sporazumih vztrajali, da madžarska stran te obveznosti sprejme.

Prepričan sem, da bomo pri tem imeli vso podporo slovenskih kadrov v Monoštru. Naša skrb so dogovori na diplomatski ravni, in tako bomo poskušali delati povsod, tudi pri vnovičnem slovenskem bogoslužju v Porabju."

V pogovoru s sodelavcem Porabja je dr. Janko Prunk zavrnil tudi oživljanje vendstva v Porabju: "Jaz mislim, da so to teorije, ki so preživete, in ne bodo dale rezultata niti tistim, ki si jih izmišljajo."

vsakdanjem življenju, pa tudi v odnosu do državne politike v Budimpešti in o čem drugem kot o šolstvu je bil najprej pogovor. Kajti šolstvo sodi med tista temeljna področja, od katerih je najbolj odvisen položaj in razvoj manjšin. Za porabsko šolstvo, so dejali, velja, da ne daje pravih rezultatov, premalo je dvojezično, mladi se naučijo premalo materinščine. Zveza Slovencev želi spremeniti razmere, vendar nima pravih možnosti, zlasti ne v osnovni šoli. Čaka na sprejem novega šolskega zakona, ki bo urejal tudi manjšinsko šolstvo, medtem ko si bo prizadevala za več slovenskega jezika v otroških vrtcih.

Tudi z zakonom o narodnostih so zapletli, kajti vlada predlaga nekaj, česar manjšine nočejo in ne morejo sprejeti. Kajti, če bo

BOSZNIÁBAN ÉS HERCEGOVINÁBAN A NYERS ERŐSZAK AZ ÚR

SZABADSÁGRA SZÜLETTEK?!

BOSZNIÁBAN ÉS HERCEGOVINÁBAN négy hónapja dúl a háború. Esztelen háború, amelyet az emberi faj még nem élt at történelme során. Szavakkal keptelenség meggyőzően leírni a szenvedést, a tragédiákat, a borzalmakat.

Bosznia és Hercegovina a volt Jugoszlávia szívében helyezkedik el. Az európai demokrácia fejlődésével az un. Jugoszláv közösségben is megbukott a kommunista rendszer. Belgrádot ez kellemtelenül érintette, hiszen a volt Jugoszlávia szívében lakóinak valamint a többi köztársaságban élő szerbeknek sok előnyt nyújtott. Különösen Boszniában volt ez érezhető, ahol minden erőt bevetettek a kommunista eszmék terjesztése érdekében. A testvériséget és egységet hirdető szép szöveg csapdát jelentett a többi nép számára. E politikának elsősorban a köztársaság népességének több mint felét kitevő muzulmán lakosság esett áldozatul. Nemzeti törekvésekkel a szerbek sohasem értettek egyet, már csak azért sem, mert nemzeti, vallási, kulturális és nyelvi sajátosságuk alapja az iszlám tanítása.

AMIKOR A "JUGOSZLÁVIA" ESZME és a "Nagy-Szerbiáról" alkotott elképzelésük a többi köztársaság politikai ellenállása révén elveszítette táptalaját – sőt Szlovéniában és Horvátországban fegyveres ellenállásra is sor került – a szerb vezetés döntött és április elején elkezdődött a szörnyű háború.

A fegyvertelen muzulmánokat és a Bosznia és Hercegovinában élő részlegesen felfegyverzett horvátokat megtámadták az un. Jugoszláv Néphadsereg egységei, a szerbiai területvédelem egységei (soraikban szép számmal akadnak csetnikiek) és a helyi szerb erők. (a köztársaság lakossá-

gának kevesebb mint 1/4-ét teszik ki.) Belgrád rendelkezésükre bocsátotta a volt Néphadsereg felszerelését.

A TÁMADÓK SZÁMÍTOTTAK ARRA, hogy a nemzetközi szervezetek nagyon lassan fognak reagálni az eseményekre, s nem is csatlakoztak.

A muzulmánokra, horvátokra és azokra a becsületes szerbekre, akik hűek maradtak Bosznia és Hercegovinához, hatalmas katonai nyomás nehezedett.

A 700 ezer lakost számláló fővárosban, Szarajevóban már nincsen sértetlen épület. Hasonló sorsra jutottak a következő városok: Mostar, Modriča, Bijeljina, Gradačca. Sok falu porig égett vagy a bulldózerek segítségével a föld színével lett egyenlő. Romba dőltek a hidak, megrázták a vasutak és kőzutrak.

A két határfolyó (Drina és Száva) menti járáások nagy többségét megtisztították a nem szerb lakosságtól. A halottak száma 70 ezerre tehető, többségük muzulmán

A 14 éves Jasmina Hodžićnak sikerült szülőfalujából Zaklopčából Zágrábba szöknie.

"Láttam, hogyan ölték meg nagyapámat, apámat, öt nagybátyámat, több mint száz rokonomat. Kombival jöttek, melyen ciril betűvel ez állt: "mészárlás." Nincs hóva visszatérnem. A falum nincs többé. Minden férfit megöltek. A szomszédaink békét ígértek nekünk, de éppen ők hozták ránk a gyilkosokat," meséli Jasmina, aki néhány nap alatt felnőtt.

polgári lakos. S hogy ez a szám mekkora valójában, csak később fogjuk megtudni.

S A HALÁL NEM IS A LEGBORZALMASABB, ha az elkövetett rémségekre gondolunk. A gyermekeket szegekkel a fákhöz szögezik, megerősokolják a gyermek-lányokat, idős asszonyokat, meggyalázzák a halottakat, levágott fejekkel fociznak, élve égetik el az embereket. Fiatal muzulmán lányokat állati sorba kényszerítetnek, s testük bűnözők és háborús bűnösök aljas vágyainak kielégítésére szolgálnak.

Ki fogja visszaadni az ő békéjét? Éa a többi 500 ezerét, akik hasonló sebeket hordoznak. Bosznia és Hercegovinában kb. félmillió ember maradt családi tűzhely nélkül. Gyermekek, asszonyok, öregek, akik most Horvátországban, Szlovéniában, Ausztriában, Olaszországban, Németországban és Magyarországon találtak menedéket.

A BOSZNAI TRAGÉDIA FOLYTATÓDIK, a nemzetközi szervezetek lassan reagálnak. Harom hónap kellel ahhoz, hogy az első élelmiszert szállító gép leszállhasson Szarajevó repülőterén. És nem is az élelmiszert, amelyre az elgyötört embereknek leginkább szükségük van. Ahoogy önmaguk mondják, nekik teljesen mindegy, hogy éhesen vagy konzervektől jóllakottan halnak meg.

Szabadságra van szükségük, melyhez ezen a világon mindenkinek joga van, joga lenne...

Isnam Taljić a szarajevói Oslobodjenje újságírója, aki jelenleg menekültként él a Muravidéken

FERENC HAJÓSU PREDAL POVERILNO PISMO ÁRPÁDU GÖNCZU

ENA OD TEMELJNIH NALOG: SKRB ZA PORABSKE SLOVENCE

Slovenija je navezala diplomatske stike tudi z Madžarsko. Prvi slovenski veleposlanik v Budimpešti je postal Lendavski sodnik, znani in dolgoletni narodnostni delavec Ferenc Hajos, znan tudi porabskim Slovencem.

Ob predaji poverilnega pisma predsedniku Madžarske Árpádu Gönczu je slovenski veleposlanik dejal, da si bo prizadeval za raz-

miklos pa verjetno zunanja ministra. Pogosto omenjani datum 20. avgust, ko naj bi prehoda odprli, bo verjetno nekoliko pomaknjen na

Veleposlaniku Ferencu Hajósu je pripadla čast, da je po predaji poverilnega pisma predsedniku Madžarske Árpádu Gönczu položil venec na Trgu herojev.

vijanje sodelovanja med prijateljskima državama, posebno skrb pa bo povečal tudi položaju porabskih Slovencev.

Takoj po protokolarni predaji akreditivnega pisma sta se veleposlanik in predsednik za nekaj časa umaknila v predsedniške prostore in se pogovarjala, kot smo izvedeli kasneje, že o čisto konkretnem sodelovanju med državama. Tako sta govorila o podpisu pogodbe o prijateljstvu in sodelovanju, o zaščiti in varstvu manjšin; pa o cestnih in železniških povezavah med Slovenijo in Madžarsko, vlogi Luke Koper in drugih področjih, kajti gospodarskemu sodelovanju bo veleposlaništvo namenjalo veliko pozornost.

Kar se tiče mejnih prehodov med državama, pa je bilo dogovorjeno, da bosta prehod Gornji Senik–Martinič odprla predsednika Árpád Göncz in Milan Kučan, prehod Pince–Tornyiszent-

kasneje, ker je ta dan madžarski državni praznik. Veleposlanik pa se bo zavezal tudi za čimprejšnje odprtje drugih mejnih prehodov, ki si jih ravno tako želijo prebivalci na obeh straneh meje. Skupno namreč sporazum, ki sta ga na ptujskem gradu podpisala zunanja ministra, predvideva šest novih mejnih prehodov med Madžarsko in Slovenijo.

Veleposlaniku Ferencu Hajósu je pripadla čast, da je z vojaškimi častmi položil venec države Slovenije na Trgu herojev. In še: skupaj z veleposlanikom Hajosem bo interese Slovenije na Madžarskem zastopal še njegov namestnik Milivoj Butinar. Prostori slovenske ambasade so v Lendavi ali Lendavski ulici, ker pa še niso do konca urejeni, veleposlaništvo gostuje v prostorih Ljubljanske banke.

eR

OD SLOVENIJE...

STATISTIKA

Poleg 1.727.018 Slovencev, kolikor jih je bilo na dan popisa prebivalstva Slovenije (31. marec 1991), so na ta dan v Sloveniji stalno bivali še pripadniki 23 narodov. To je na podlagi končnih rezultatov popisa ugotovil osrednji državni zavod za statistiko. Neslovencev je bilo 238.968 ali nekaj več kot 12 odstotkov vsega prebivalstva Slovenije.

Med pripadniki drugih narodov, ki stalno živijo v Sloveniji so najštevilčnejši Hrvati (54.212), sledijo jim Srbi (47.911), Muslimani (26.842), Madžari (8503), Italjani (3064) in tako naprej. Za Avstrijce se je opredelilo 199, za Nemce pa 546 prebivalcev Slovenije.

Več kot 70 odstotkov prebivalstva Slovenije je rimskokatoliške verske izpovedi, 2,5 jih je pravoslavne, medtem ko se je za ateiste opredelilo manj kot 5 odstotkov prebivalcev Slovenije.

DRNOVŠEK NA OTVORITVI OI

Slovenski premier dr. Janez Drnovšek se je tako kot tudi mnogi drugi državniki udeležil svečane otvoritve 25. letnih olimpijskih iger v Barceloni. Slovenija se je tokrat prvič predstavila kot samostojna reprezentanca. Zastavo na svečanosti pa je nosil strelec Rajmond Dehevec.

MELODIJE MORJA IN SONCA

V obmorskem Portorožu je potekala tridnevna glasbena prireditev, festival Melodije morja in sonca. Petnajsti zmagovalec festivala je po oceni publike in žirij osmih radijskih postaj skupina Faraoni, strokovna žirija pa je prvo mesto prisodila Benotu in Tomu.

V mednarodnem delu festivala je nastopil 14 pevec oziroma skupin iz sedmih srednjeevropskih držav. Žirijo je najbolj navdušila Alexis iz Nemčije.

PISMA IZ SOBOTE

PRINAS LIPE NAČI DIŠIJO

Kak vsakšno leto, tudi letos je sprotolejtke pa tudi leto vovdarilo. Pa tudi letos je, kak vsakšno leto vse zadišalo. Pa tudi letos so kak vsakšno leto, zacvele pa zadišale lipe.

Gda sam ške med mlajše valan bio, so me v šoli o tej lipaj vsefelej včili. Tou, ka se z ženskoga cvejta tej dela, mi je že mati pravila. Včio pa sam se puno toga, ka sam ške nej znao. Fčejle prej dober med delajo te, gda lipa medi pa te vzimi jako dobro dene, gda po pljučaj fučka pa škriple. Kak sam starejši gračuvo sam v šouli eške skouz kaj nouvoga zvedo o toj drejvi. Nej sam med pa cvejit, tudi lejs je prej jako dober za kakše kipe (szobor) delati. Te sam dale gor prišo, gda sam že redno šteti znao, ka če lipe ne bi bilo, bi Türki eške zdaj po tej krajaj odili. Martin Krpan je bio tisti moški, šteri je z navadnim botom iz lipovoga lisa kre Viena najjakšoga Turka premago. Ali lipa nema veze s Slovencami samo zavolo toga, ka je on bio Slovenec. V šouli so mi pravili, ka je lipa tak nekaj slovensko drevou. Naši stari so prej inda dosta sideli pod lipami, vsakša poštena ves je mejla lipo, pa pod njimi modruvali, se ženili, soudili, molili, pa tudi popejvali. Vse tou so me včili v šouli. Mogouče ške kaj več, samo se ge toga več ne zmislim.

Tou leto me je kak že vozraščenoga človeka pout zanesla v ves, ka se njoj pravi Lipovci. Tou je tam, gda se iz Sobote prouti Lendavi pelaš. V Lipovcaj mam pajdaša, šteri ma dvouje male dicej. Tomi pajdaši, zaprav njegovoj deci sam pripelo pedeset litrov vode s soboškega vodovoda. Pa nej ka bi v Lipovcaj sújšava bila. V studencaj gej puno vode. So pa zadnja lejta tam okouli tak špric-kali pa prašili njive, ka je voda tej strup vsebe zejla pa je jako nevarno, če deca takšno vodou pijejo ali pa se v njoj perejo.

Gda sva tou vodou spretočila, me je pajdaš pelo krčmo pa sva spila liter, mogouče dva. Enoga iija

pa so vsi lidge, ka so tam sideli, gorstanoli pa šli vó. Pajdaša sam pito, kamo ido pa mi je brz vóvado, ka do tej večer veški moški popejvali pod lipov pri kapejli. Z njimi vküper do prej popejvali tudi moški z ene druge vesi. Toj vesi se pa pravi Lipa. Brž sva se zgüčala, ka tudi mijadva ideva gledat pa poslúšat. Gda sva ta prišla, je že puno lújdi tam bilou, lipovski moški pa moški z Lipe so ranč začali spejvati. Jako lipou je njihov glas puno naše vüje. Nikšen avto se nej pelo mimo, ni eden radio ali pa TV nej igro. Večerni lad se začo spiščavati pa lipa, ka se ranč odprla, je dišala, tak sam mislo, po cejlom svejti.

Moški so ranč začali spejvati slovensko ludsko Lipa zelenela je, gda je doj s soboškega potegno laden veter. Vsi smo gor v nebou poglednoli, če de dež. Nikšen oblak je nej pokrivo rane zvezde. Zatou pa je lipa čidale, menje dišala. Nej samo, ka je enjala dišati, pomali je tam okouli tak začalo smrdeti, ka smo si nouse doj držali.

Nej nam trbelo dugo bro-diti, ka tou je. Tou sago smo vsi dobro poznali. Iz Sobote je do nas vdarila. Trij sage so té smrdeči lüft vkup napravile. Edna je prisla vó iz fabrike, gde od svinj pa krav čunte žgejo, druga je vöprišla iz velke farme pujecekov, trejča pa iz sobočke kanalizacije, stera že tri lejta teče v potok Ledava.

Moški so ške encaj spejvali, dapa so več nikomi nej meli, ka smo se vsi razbejžali. S pajdašom sva šla nazaj v krčmo pa jako začala vlačiti cigaretline, ka bi bujla smrdeči luft okouli nas. Lejpi večer je odišo kvragi pa tudi ge sam šou pomali domou.

Gda sam se tak pelo domou, mi je vsefelej po glavaj odilo. Pa sam si brodo, če ge pajdaši zdravo pa čisto vodo nosim, sto de meni v Soboto noso čisti pa zdrav lüft.

Kak ste s toga mojoga prvoga pisma lejko vöpreštelil, prinas lipe nači dišijo. Nej trbej meti jako dobroga nousa, pa gor prideš, ka včasi tudi smrdijo.

Miki Roš

MATERNA REJČ (15) ASOCIACIJE (2)

Čakajte malo, ka sam že sto povódati? A, ja! Tau, ka mi v našom porabskom guči dostakrat te to vogrskre reči nücamo, gda bi leko slovenske tó. Povejmo namesto vá-róterem bi méрно leko pravili: čakalnica. Tau je, djelte, ena soba, gde na nika čakamo: na padara, autobus, cug ali na kaj drugo. Te se pa v slovenskom guči ne čüje lepše, ka čakalnica?! Če se kam škejte pelati, te je ponavadi zvüna čakalnica ena postaja tó, povejmo autobusna ali pa železnička. Madžarski bi toma tak pravili, ka megálló. Samo tau naj niške ne povej, ka ne razmej, ka je postaja! Tisti kraj, gde nika stane, kak človek srejdi ene duge pauti, gda trüden grata. Postaja pa je leko znautra tó, nej samo zvüna. Leko je ena iža, gde ništarni tak stanejo, ka ranč več neškejo od tistec vkraj titi, ka povejmo tam delajo. Napriliko meteorološka postaja. Tisto, gde morete dojstaputi z busa ali z metrona, ka nejde več dale, pa je končna postaja, ka se naša paut tam konča.

Vsakšoga človeka materna rejč je takša, kakši je sam človek, kakši je njegov narod. Če človek malo bole skrb má na svoj materni jezik, te dosta vse leko zvej o svoji zgodovini. Napriliko tau, ka smo mi porabski Slovenci gnauk svejta velki, velki siromacke bili. Naši očevge so cejlo leto fejst mogli delati pri svoji gospaudaj pa so se nej trnok cajt meli špilati s svojimi mlajšami. Te pa nej čüda, nej, ka ranč svoje rejči nemamo slovenski za špilo. Kak bi pa te inda svejta porabski mlajši ne vejim kakše špile leko meli, če so si njini očevge eške rejč špila na Štajerskom pa na Nemškom mogli sposauditi.

Gnesnadén so vala Baugi ovaški cajti. Naši slovenski mlajši so to vse puno špil ali igrač, kak bi njim knjižno pravili. Igrati se pomeni špilati se. V ništarnaj našaj vesnicaj nücajo tau lejpo rejč. Druge pa je te že naleki zagoniti. Igrišče je tisti kraj, gde se povejmo mlajši špilajo, igrajo. Igralec, vogrski színész, je tisti človek, šteri se tak špila, ka je gnauk šofer, dargauč padar ali tauvan, ka ma režiser (rendezó) povej.

Fr. M.

Jim Sanders je človek, ki pravi, da ne dela čudežev, ne zdravi on. Ljudi zdravi Jezus prek njega.

To njegovo lastnost in njegovo razlago Biblije so lahko spoznali tisti, ki so se zbrali 19. julija na nogometnem igrišču v Slovenski vesi.

Jim Sanders je doma iz Anglije, približno eno leto živi na Madžarskem. Sprejme vsako vabilo, in to brez honorarja.

KAJ MISLITE?

ČE BI ENA VILA (TÜNDÉR) PRIŠLA K VAM PA BI VAM SPUNILA ŽELJE, KA BI SI VI ŽALEJLI?

Ferenc Škerlak iz Števanovec

"Pejnaza gvūšno, ka bi nej želo. Mena telko doжда, ka vsakši mejsac prslōžimo, veča ranč nej tarbej. Namé pejnazdja ne brigajo. Tau žalejm, aj se mlajšom v tau živlejnji vse posreči, ka štjejo. Družina pa vaselo, brezi betaga aj leko živé. Od vlade ranč neštjam goučati, zato ka nejga od koga. Ka so dotejgamau delali, tau je nikanej. Od tauga je štja te baukša bilau, gda so nas komunistardje pelali. Dobro bi bilau, če bi nej bila več bojna na svejta. Žalostno je, da edan človek tastarli drugoga zato, ka je Hrvat pa nej Srb. Ranč tak delajo kak enga reda Hitler. Gnes sam čōjo v radiona, ka edan veltji meteorit de proto Zemla. Kak so naprej vōzračounali v maurdje spadna, dapa če nej, te ka bau? Tau "srečanje", če leko, bi tū rad vōnjau."

Aniko Kovač iz Andovec

"Mam enga fanta pa gōstovanja je že tū nej dalač, tak ka eno vaselo, blažano živlejnje bi si želila, seba pa družini. Dva dateta bi rada mejla. Dobro bi bilau, če v miru, brezi bojna bi je leko gorazranila. Pejnaza aj bi malo veča mejla kak zdaj, telko, ka bi si svojo ižo vedli zuzidati. Pa če k tauma štja dobro zdravdja bi meli, te bi že drugo ranč nej žalejla. Seba pa drūdji lūstvom štja tau, aj cena več ne zdigajo pa aj mir bauda, tau slejdnjo nej samo mam, litji cejloma svejta žalejm."

Laslo Nemet iz Števanovec:

"Dja seba že nikanej. Če bi kaj leko proso, te mlajšom pa vnukom. Takšo živlejnje bi jim proso, gde bi nej bila bojna pa bi imeli slōžbo. Zato, ka kak zdaj vōgleda, sploj teško bauda mladini. Dapa najvekša prošnja bi zatok bila, aj zdravdja majo. Vsakšaféla betag naprej dé, štera štja barberdja ne vejo vračiti. Zaman bi jim proso pejnaza ali kakoli, če zdravdja nejga. Rusaga pa bi eno drugo vlado želo, stera bi baukša pelala kak tej. Za tau našo zemlau, gde živemo bi bola tarbelo skrbeti, zato, ka če de tau tak šlau tadala kak zdaj, te se naletja parpeti tisto ka "kamanna knidja" pišejo, ka v 2000. letu konac bau svata."

MEJSEC

AUGUSTUŠ

Augustuš je ausmi mejsec v modernom kalendari, v starom je buu šesti. Tau je dijačka (latinska) rejč, štera znamenuje "zvišeni". Tau ime je daubo od rimskoga senata 27. leta pred Kristušovim rojstvom cesar Julius Ceasar Octavianus. V tom mejseci je gvino bojno prauti Antoniju in Kleopatru in je daubo Egipt (leta 31 pred Kr.). Zato je te mejsec imenuvau po sebi — augustus.

Slovensko ime je — VELIKI SRPAN. Julius je būu Mali srpan, zdaj je pa veuki. Tau ime nej so zato vōnajšli, ka bi té mejsec z vékšimi srpi, kosicami želji, kak v Malom srpani, liki zato, ka so več želi v tom mejseci. Nes bi ma leko pravili ka "veuki kombajn".

Mi pravimo za mejsec augustuš — MEŠNJEK. Tau je naše ime. Nej je po slovenskom, pa nej po vogrskom kalendari (Kisaszsony hava). Ime je od VEUKI MEŠE, štera je 15. augustuša. Tau pomeni, ka tau je būu največji svetek naši

starcov, ka so cejli mejsec imenuvali po njem. Vnébozétje B. D. Marije je veuki svetek na Slovenskom pa na Vogrskom tō. Dosta lejpi cerkveni pesmi poznajo Slovenci i Vaugri. Po cejlom Slovenskom je dobro znana pesem o kronanji Marije. "Na dén Velike Meše slišno pesem" je 1864 leta dojspiso v svoje knige gorenjesinčarski paver Štefan Pintér. Tau pesem je sledik vōdau v svoji molitveni knjig "Szcrcé Jézuš" števanovski školnik Anton Števanec to (Blázseni dén i vōra).

Tū leko štete zdaj starejšo, dugšo pesem iz leta 1864. Molitvene knige "Szcrcé Jézuš" gvūšno mate ništerni domá tō.

Naprej vzemite, pa pitajte starejšo lūstvo, kak se ta lejpa pesem spejva. Lejpo bi bilau, če bi tazospeljvali na Gorenjom Siniki 8. augustuša, da do gospaud pūšpek nauvi farov blagoslavlali. Pa 15. augustuša na Veuko mešo — v vsikši cerkvi v naši slovenski vesnicaj.

NA DÉN VELIKE MEŠE SLIŠNA PESEM

i vsi korusi Andjelski.

Veseli se Adam, Eva, Jakob, Ižak i Abraham, Dávid, dobri Jožef tihí, ki je Jezušev čuvar bio.

Radūjo se vsi narodi, vōrni lidje vsi po svejti, Mater Božo pošūtjejo i vekomaj njou hvalijo.

Radūjo se vōrne dūše, ár se majo pauleg Bogá milostivno pomočnico i velko zagovornico.

Imé Bože i Maria, s právim srcem zazavajmo, ino na pomauč zovimo, vudné vnoči mi dičimo.

Oh milostivna Divica, k zveličanji pomočnica, na pomauč te zezavamo, s právim srcem pošūtjemo.

Vsáko srcé odgovori, Mario vsigdar diči, vnoči grejnov se očisti, i Mari nakloni se.

Hvala bojdi Oči Baugi, stvoriteli nebeskomi, i Divici nestanoma, pripelaj nas v večno radost.

Marija Kozar

Blaženi den ino vōra vu štero je Mati Boža, vu nebésa zastopila, od Andjelov korōnjena.

Radūjo se ves nebésa, krepkost, dika ta Andjelska, od vesélja popejvajo, Mater Božo pozdravljajo.

Vezdaj vidi nauvo svetlost, nauvo sunce, nauvo díko na nebesaj i zvišeno od Andjelov pozdravleno.

Radūjo se vsi Andjelje, i prelejpi Kerubini, k tomi takáj Serafimi,

... DO MADŽARSKE

NOVA TRŽNICA V MONOŠTRU

25. julija so v Monoštru odprli novo tržnico, ki jo je blagoslovil tudi opat György Vendrő.

Tržnica ima 10 tisoč m² prostora. Objekte je dala zgraditi Potrošniška hiša Novak. Zasebno podjetje je kupilo zemljišče med gimnazijo in reko Rabo. Na tržnici je 68 paviljonov, 144 stojnic s streho in 248 stojnic. Najem paviljona stane 437 tisoč forintov do konca naslednjega leta. Za stojnico pa je treba za en dan plačati 145 forintov. Kupce čaka tudi 7 bifejev.

Na tržnici bodo poleg klasične ponudbe prodajali tudi konfekcijo, električne izdelke in izdelke tovarne Kos (motike, kose, lopate, žage itd.)

Tržnica bo odprta vsak dan (tudi v soboto in nedeljo) od 7. ure do 18. ure.

RAZISKAVA V 1. RAZREDIH OSNOVNIH ŠOL

V okviru raziskovalnega programa Pedagoškega inštituta Univerze v Ljubljani so v raziskavo "Vzgoja in izobraževanje v večjezičnem okolju" vključili tudi proučevanje sporazumevalne zmožnosti učencev 1. razredov osnovnih šol v Porabju.

Proučevanje v Porabju je vključeno tudi v program Zavoda za šolstvo R Slovenije, sofinansira ga pa Zveza Slovencev na Madžarskem.

Pri izvedbi sodelujejo doc. dr. Albina Nečak-Lūk, svetovalec Janez Kerčmar, mag. Katarina Munda-Hirnők in psihologinja Blanka Horvat.

Raziskovalci proučujejo sporazumevalno zmožnost učencev v slovenskem in madžarskem jeziku. Podatke so zbrali na začetku in koncu šolskega leta. Poleg učenčevih zmožnosti ugotavljajo tudi raven jezikovnih zmožnosti in značilnosti govorne dejavnosti v otrokovi družini.

Nede dugo, gda gorenjiseniški békašje nauvo bauto pa krčmau dobijo. Varaštji ÁFÉS Z (Potrošniška zadruga) zdaj vkūpostavlja tau zidino, stero do opirali 20. augustuša 1992.

PORABSKE DRUŽINE

Lejta so tak ta odletela, ka smo ranč nej vpamet zeli...

Ze geste eden mejsec, ka gda avtobus srečam, gnauk ne vidim Ferina za volanom. Zdaj se ga tū doma najšla. Zakoj te ne vidim za volanom, Feri?

Obadva odgovarjata: "Feri je v penzijo išo juniuša. Dola je zaslužo svoja lejta."

Dja tak gledam, ka je on eštja mladi, spoj pri dobri lejtaj pa pri mauči.

"2 leta so mi tapistili. Etak sam prvi leko išo v penzijo kak bi 50 lejt star bijo," pravi Feri.

Gda smo si začnili prpovejdati, sta mi tak prajla, ka so lejta samo tak tapopnila, ranč sta skurok nej vpamet zela. Kak je bilau, gda sta mladiva bila?

"Mūva sva spoj mladiva bila, gda sva se spoznala. Dja 16 Feri pa 20 lejt star bijo," pravi Ema. "Ferina so k sodakom pelali, dja sam ga pa čakala. 1957. leta sva se oženila, Ferina so par sodakom za šofora vōnavčili. Gda je domau prišo, je odišo delat na Vogrsko. Dja sam z njegvi stariši ostala doma, gazdijo smo delali. Dja sam pavarskoga dela včena bila. Doma nas je bilau 7 sester, doma smo se navčili pavarsko delo. Tū sam bitje krmila, krave pa konja smo meli."

Deco sta tū mela. Mislim, nej je nalēke bilau ednoj ženski z decov takšo zmetno delo delati.

"Dvej čeri mamo, istina ka bi mogli štirje biti. Erži pa Marijana sta tū. Marijana se je kak dvojka narodila. Na našo najvejšo žalost je njena sestra mrla. Strašno smo se bodjali, ka Marijano tū zgibimo, zatok ka je malo dejte bilau. Furt sam djaukala v špitalaj. Gnauk mi pa doktor etak pravi: Draga ženska! (Malo dejte je pa na dlani držo.) Tau dejte gor zrastē pa trnok velka dejkla postane. Nej sam vejkla, če mo djaukala ali se pa veselila, gda sam vidla, ka malo dejte glavau gor zdiga, friško je. Potistin smo eštje edno dejte zgibili," guči mi s skoz-

... pravita Ferenc Sukič pa Ema Sukič iz Sakalauvec. Gda sam je gorpoiskala, takša tihōča je bila v iži, ka sam mislila, ka nikoga nejga doma. Oprejto je vse — leko bi je eštja vōporobila — samo stara mama v kūnji na tūma odgovor dājo.

Vanej toplo sunce sije, zdaj je najbaukša v senci ali pa v hladnoj sobi. Tau so Sukičevi tū dobro znali. Zatok pa kelko ji je, na telko tāla počivajo. Ne mislim, ka so mi spoj radi bili. Gda sam začnila z njimi prpovejdati, za edno malo sam tak čūtila, ka je več nej tihōča. Pred mé so mi postavili svoj žitek, steri je ranč takši z vėksega kak njini vrstnikov, nika pa itak ovakši.

natimi očami Ema. "Kakoli so dejkle bile, mi smo je včili na delo. Gda so male bile, mogla so krave pasti pa pomagati doma vse. Nej so ona takša tazanjana dejkle bilē. Erži je malo ovakša kak Marijana, ona je bola lampasta bila. Marijana

sedla pri pauti. Gda so tisti pojbičtje prišli včuj, je z bičom dobro zmlatila. Nej se je nala," prpovejda Ema.

Mlajši so že gorzrasli, od Eržina že mata velke vnuke. Lejta so odletela.

pa bola tija. Istina, ka gda je mala bila, je strašno tōrska bila. Gnauk je Erži krave pasla pa so ji krave vujšle. Nej je ona kriva bila, dapa zatok je malo bitja dobila. Večer — Marijana je kumaj 3 lejta stara bila — nika delam v kūnji pa je Marijana z ednim botom v kūnjo prišla pa mi je ednoga ščuknila zatoga volo, ka sam dja Eržina zbila.

Drgauč — te je že v 2. klas ojdla — s šaularami so se nika špilali pa so njau, mislim, zbili. Domau je prletejla kak naura, brezi rejči vzela eden bič pa si je dola

Kak zdaj nazaj mislite na vse, ka se je z vama godilo?

"Dja sam dugo nej doma bijo," pravi Feri. "Emaj je nej léko bilau. Mūva sva itak lepau pa dobro živela. S poštanim delom sva si zdaj na starejša lejta spravila mir. Zadobila sva tau tō, ka sva ojdla v Meriki. Moja želja je, ka bi eštja gnauk rad išo v Meriko. Zdaj, ka mi več nej trbej na avtobus sestī za volan, tak mislim, ka je najbola potrebno, aj človek ma zdravdje, leko kaj dobro-

ga podjej pa spidje, pa zmėrom živė."

Ema, ti eštja dugo moraš delati? Ti boš tū mejla penzijo?

"Če zadobim, mo tū mejla penzijo. Kakoli sam dosta delala doma na gazdiji, nistarne slūžbena lejta sam si tū spravila. Samo na tau mesti, gde sam zdaj, sam delala dotejgamau 24 lejt. Če de vse dobro šlau, te mo kleta tū v penzijo išla. Te de nama že spoj ležej. Moram tau tū prajti, ka je že zdaj ležej nama. Feri, moj mauž, je spoj dober človek. On doma vse opravi, žensko delo tū. Mati ma eštja živejo, betežasti so, zdaj sam bola mirna, ka on nasrbi ma pa je z njimi doma."

Če nazaj broditā na té lejta, ka so tak taodletela, ka vama na pamet pride?

"Dosta brige sva mejla. Bili so v našom žitki bridki dnevi tō, stere sva mogla skauz spraviti. Veseli nas, ka dvej čeri, pa dva vnuka mava. Najlepše v našom žitki je tau bilau, ka nam je s srca lūbezen, spoštūvanje eden do drugega nigdar nej sfalilo. Tak človek leko kakoli skauz spravi."

I. Barber

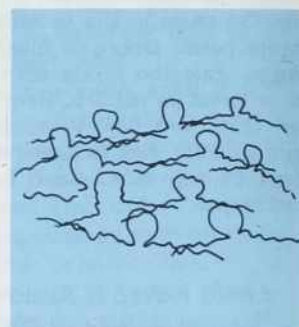
Naše pesmi (29)

Dvanajst deklin

Dvanajst deklin se kopat šlau, so vse vesėle blė, ali ladja se je spreobrnola, bile so notrik vse.

Edna tak srečna blā, kaj prišla vō z vodė, tē drūge Bogā lejpo prosijo, držijo gor rokė.

Ježus Kristus smileni, le boj nam na pomauč, da(j) nemo v etoj bistroj vodici, tau teško smrt gor zėu.

Lūba našā Ančika, li boj nam na pomauč, ali radā bi vām jaz pomagala, paj nemrem tā do vās.

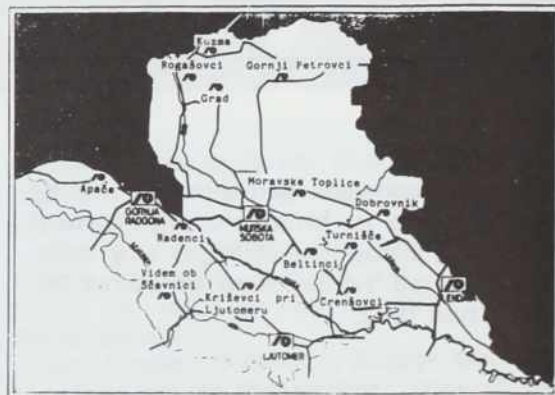
Lūbe naše matere, zakoj ste žalostne, ka mātē vi tak velke žalosti, zatoplene čeri.

Gorenji Sinik
— mkm—

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

Ugodno menjamo tuje valute!
Obiščite nas v naših enotah v Pomurju!

Prvič v samostojni Sloveniji

Po štirih letih bralnih taborov v Sloveniji smo lansko leto zaradi vojne spet preživeli en teden v domačem, madžarskem okolju. Seveda, "stare tabornike" je to presenetilo, saj so jim pred tem obljubljali Kranjsko Goro in prebiranje Kekca v tem čudovitem alpskem kraju.

Hvala Bogu, letos se nam je spet posrečilo priti v matično deželo, ki se je po kratki vojni osvobodila in je doživela mednarodno priznanje. Spremembo smo čutili že na meji, saj so nas sprejeli v lepi slovenščini in nas zelo hitro spustili naprej. Opazili smo tudi, da imajo slovenski policisti in vojaki drugačne obleke.

Po kratkem potovanju smo prišli na cilj: v naj-

starejše slovensko mesto Ptuj. V tem lepem mestu ob reki Dravi si ogledujemo najstarejše spomenike od antičnih obdobij preko srednjega veka do danes. Na hribu nad starimi hišami se dviga mogočen grad.

Na naše največje preseñčenje smo dobili v roke nov denar s slovenskimi narodnimi znaki: S Triglavom in knežjim kamnom. Pozorni smo bili na novo zastavo in nove registrske tablice avtomobilov.

Upajmo, da se bodo dobre spremembe nadaljevale in da bomo še večkrat lahko šli v Slovenijo.

Amalija Serfec
in Anita Čabai

Učenci porabskih osnovnih šol so letošnji bralni tabor preživeli na Ptuj. Otroško stran smo tokrat sestavili iz PTUJSKE BELEŽNICE.

ŽIVAHNE NOČI V TABORU

Podnevi se pridno učimo, ponoči pa učiteljem nagajamo. Ko ura bije že deseto, se na hodniku igramo.

Žogica nam je prijazna, z loparjem se po njej udarja, Tržačani zaspani naši so sosede, prosimo jih odpuščanja.

JOŽI BAČI

PTUJSKA BELEŽKA 92

Ptuj '92

Zadnji "bralni" tabor za porabske šolarje v zakladnici tisočletij

... Končno se jih je zbralo 26 mladih "junakov", ki gredo v tabor, ker je tam lepo in se da veliko naučiti, saj imamo za to teden dni (pa voljo za udeležbo in za "naporno učenje" med počitnicami). Veselo društvo z Gornjega Senika, trije razbojniki iz Števanovec, lepoticke iz Monoštra in še trije "strogi" učitelji. Smo vsi...

... na Ptuj, v središču mesta, z avtobusom se obračamo na tržnici, policisti mahajo, v ljudno nam pomagajo.

Naš hotel je dom učencev, čakata nas gostoljubnost in enkratno kosilo. Nato začetek: težki koraki, a delo počasi steče. "Jaz sem Mojca, jaz sem Breda, ... Vida ... Lea. Kdo ste pa vi?" Naša svetovno znana in priznana četverica profesorice je v dveh minutah ustvarila živahno, prijateljsko in ustvarjalno ozračje. Potem pa "alo, na pašo novih informacij!" Temeljni podatki o Ptuj, osnutki programa, besedne igre, govorne vaje, risanje, kopanje in izleti. Prekrasen in precej zgoščen program za tako kratek čas. Zdaj pa lepo po vrsti, kako in kaj smo videli, slisali in doživeli.

Po spoznavanju (drugi dan) smo imeli izlet po mestu. V starem središču mesta smo si ogledali cerkev, stare hiše, gledališče, tržnico in zadnjič, a ne nazadnje Dravo, ki tiho teče skozi Ptuj. Vsuli smo se v trgovine in "vdrlili" smo v slaščičarne.

V sredo so doživeli "tabor-

nikij" vrh svojega bivanja na Ptuj: kopanje v odprtem bazenu. (Jaz osebno nič nisem čutil s tega "vrha", saj sem bil več kot dve uri pod vodo, pol bazena sem izpil, a sem se hitro streznil, ko so me obrnili na glavo.)

Naslednji dan je bil namenjen spoznavanju običajev v tem

kraju. Najprej smo si ogledali vieofilm o tem, kako delajo v tej okolici zelo priljubljene in popularne kurentove maske. Nato so jih otroci poskušali tudi sami narisati. Nastale so prave umetnine, kot kaže tudi naša ilustracija.

Da ne bi pozabili kurentov, smo naredili jasen, pregleden miselni vzorec.

V petek smo se peljali z avtobusom na Ptujsko goro, kjer smo imeli priložnost spoznati zgodovino cerkve in preteklosti (v njej zgodovino ptujskih in celjskih grofov). To čudežno romarsko središče so zgradili češki menihi v 12 letih. Sem prihaja veliko tujih gostov, ki so na dopustu v bližnjih toplicah v Sloveniji. Po ogledu cerkve so otroci s posebno tehniko naredili vitraže.

V soboto dopoldne je bil na vrsti ŽIV ŽAV. Pomerili smo se s Slovenci iz Trsta v nogometu in v drugih športnih panogah. Naši "mlajši" so se kar hitro sprijateljili z njimi in so si izmenjali naslove. Popoldne so naši otroci doživeli nekaj enkratnega, izlet z ladjo po Dravi.

Zadnji dan učenja smo spoznavali del slovenske in madžarske skupne zgodovine — turške čase — v muzeju na gradu. (Meni je bila najbolj všeč — med lepo oblečenimi janičarji, spahiji, deliji in drugimi vojaki — vodnica lepoticke.)

Zadnja ura — čas odhoda. Brez solz, a že bogatejša — vrnila se je naša četa. V spominu ostane samo lepo in prijetno. Drugo leto, drugi ljudje vrnejo se v druge kraje samostojne Slovenije.

A je bil ta bralni... res zadnji? Ja, kot bralni je gotovo zadnji. Ko bodo naši otroci slovenščino bolj spoštovali in obvladali lahko postane naš tabor spet pravi — bralni.

— LD —

Anketa

Udeležencem bralnega tabora smo zastavili tri vprašanja: katera hrana vam je bila najbolj všeč, česa niste marali in kakšni so vaši prvi vtisi o bivanju na Ptuj?

Katera hrana vam je bila najbolj všeč?

1. Pica (13)
2. Hrenovke s štručko (7)
3. Evrokrem (6)

Česa niste marali jesti?

1. Pire z omako (13)
2. Pica (13)

Zakoj te je pa sram! Samo bi rada vejdlja, če si deklična ali pojepl!

3. Jedi z gobami (11)

Z jedačo je pa res križ! Tudi naša anketa kaže, da tisto, kar je enim zelo všeč, drugim ni dobro. Pice so na seznamu priljubljenih, a tudi na seznamu neprijetnih jedi. Težko nalogo imajo kuharice, če nam hočejo ustreči!

Kakšni so vaši prvi vtisi o Ptuj?

1. Prav vse je lepo (9)
2. Najbolj mi je bilo všeč kopanje (8)

Nekateri pa so bili bolj pridni in so obširneje odgovorili na zadnje vprašanje.

Monika Dravec:

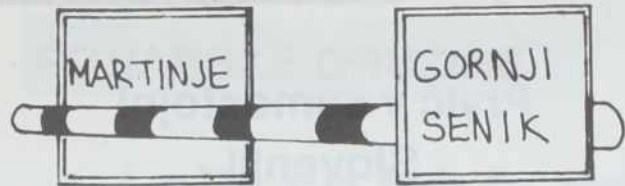
Tabor in dosedanje učne ure in izleti so bili zelo dobri. Razširili smo si znanje. V popoldanskem prostem času se tudi dobro počutimo, saj se lahko veliko zabavamo.

Anita Čabai:

Lepo nam je, pridobili smo že številne nove prijatelje iz Trsta, ki tudi letujejo v dijaškem domu. Naučili smo se že veliko novih stvari. Upam, da bo do konca tako. Obljubili so nam izlet na Ptujsko goro in ogledali si bomo muzej na ptujskem gradu.

Amalija Serfec:

Zelo veselo je, dobro, da ni mamice*. Veliko se igramo, na dom ne mislimo. (*Amalijina mamica je bila lani vodja skupine v Kimleju.)

DEZINFORMACIJE

Iz neuradnih virov smo zvedeli, da sta konec oktobra leta 1990 predsednika Madžarske in Slovenije prestopila državno mejo pri Gornjem Seniku.

Od takrat je minilo 610 dni, rednega mejnega prehoda pa še ni.

NIKA ZA SMEJ

AFRIKA

Našoga policajca žena telefonira možej na policijo ka gda domau pride, aj seov prnasé pendrek (gumi-bot). Policaj se čüdiva nad tem pa go pita: "Zakoj mo pa dja pendrek domau noso?"

Žena ma pa etak pravi: "Vejš te čundraš je pa bukno, z zemljepisa (földr-ajzból), dobro bi ga tarbelo zmlatiti."

Policaj domau pride, naprej vzema svojga sina pa ma etak tomači: "Ti bedak, pa si nej vedo pokazati na zemljevidi (térképen) Afriko? Vej ti dja dam." Dobro ga zmlati pa ga spat pošle. Gda si policaj pa njegva žena dojlézata pa že elektriko tu vgasneta, sta nemirna, ne morata spati. Zdjaj policaj pravi: "Grdi čundraš, ne-

jma drugoga dela, samo se včiti pa se za vruga nede včijo. Istina, samo teba povejm, dja tú ne vejim, gde je ta Afrika. Ti znaš? Policajca žena pa zdaj etak pravi: "Točno (pontosan) dja tú ne znam, dapa je nej daleč. Zazrankoma, gda dem v fabriko, se furt srečam z ednim negarom. Z biciklinom odi. Etak pa ta Afrika ne mora daleč biti."

SLUŽBA JE SLUŽBA...

Dva policajca se šetata po pauti, v službi sta. Takšo nalogo (feladatot) sta dobila od prednji, če kaj nepravilnoga (szabály-

Buča (proščenje) v Števanovca

("Že nej takša
kak prvín bila")

Blago dosta, tüjpcov malo.

Z velikim vaseldjom so sedli mlajši na vrtljak (ringišpul).

Trener. Če je stoj varigo gora vedo ličiti na glaž, te je tisto piti leko odneso domau. Lacina Domjana je tau že tak dobro šlau, ka je drudjim tanača davó, kak aj lüčajo.

Bili so takši, steri so s krčme gledali bučo. Nad tejmi je bijo Karbin Joži tú. Dapa, gda smo ga slikali, pleča je nam kazo. Nej sto, ka bi doma zvedli, ka je na buča delo.

DEJTE ZANOSITI...

Dva mladiva sta že dveje leta oženjaniva, pa nejmata deteta. Mlada ženska k doktora de pa ma razlaga svojo problemó. Doktor etak pravi: "Tau je nej leko delo. No, vej mo že vidli, ka leko napravimo. Bojta tak dobri pa se razmečite (slečite)."

Zdjaj pa mlada ženska etak pravi: "Dragi doktor. Tau etak nede dobro. Prvo dejte bi rada od moža mejla."

TAŠČA (ANYÓS)

Naš Vili nikak nejma rad svojo taščo. Eden den naš Vili na njivi okapa. Za eden cajt vidli, ka se njegva tašča pela po pauti z biciklinom. Vili go pita: "Mati, kama, kama?"

Nikan nej daleč, samo na graubištje (pokopališče) dém." Naš Vili pa zdaj etak pravi: "Pa biciklin sto domau prpela, mati?"

I. Barber

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek
Glavna in odgovorna
urednica **Marijana Sukič**
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/80-767
Cena:

posamezna številka 10 forintov
oz. SLT, celoletna naročnina 260
forintov oz. 520 SLT
Tisk: SOLIDARNOST,
Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija
Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo